

- ✓ Orice informație postată pe internet poate fi făcută publică, de aceea este bine să nu se posteze nimic pe Internet din ceea ce nu vrei ca alții să vadă.
- ✓ Este bine ca înainte de a trimite un mesaj, să gândească dacă este potrivit. Este bine ca atunci când copilul este supărat să nu trimită mesaje, deoarece poate să regreta mai târziu forma de exprimare.
- ✓ Adolescenții să ia atitudine față de cei hărțuiți și să nu încurajeze aceste comportamente și să arate adulților mesajele pe care le văd.

BIBLIOGRAFIE

1. BELSEY, B. Cyberbullying: An emerging threat to the “always on” generation. *Bullying Org. Canada*, 2005. 1–9. Retrieved from http://www.cyberbullying.ca/pdf/Cyberbullying_Article_by_Bill_Belsey.pdf
2. BURTON, P.; MUTONGWIZO, T. Inescapable violence: Cyber bullying and electronic violence against young people in South Africa. *Centre for Justice and Crime Prevention*, (8), 2009, pp. 1-12.
3. DOBRE, IULIA-LAURA; ENĂCHESCU, E. *Cyber bullying – o problemă majoră favorizată de un cadru legislativ deficitar* <https://cig.ase.ro/wp-content/uploads/2016/06/7-Dobre.pdf>
4. KOWALSKI, R.M.; LIMBER, S.P.; AGATSTON, P.W. *Cyberbullying: Bullying in the Digital Age*. Ed. a 2-a. Editura Wiley-Blackwell, 2012, p.19.
5. LAMPRIDIS, E. Stereotypical Beliefs about Cyber Bullying: An *Exploratory Study in terms of Myths*. *Universal Journal of Educational Research*, 3(2), 2015, pp. 135-147.
6. NANSEL, T.; SIMONS-MORTON, B.; SCHEIDT, P. *Systemic vs Individualistic Approaches to Bullying* - JAMA, 2001 <https://jamanetwork.com/journals/jama/article-abstract/1031444>
7. UNGUREANU, LOREDANA-RALUCA; URSU, G. Cyberbullying – violența în era digitală. În *Studia universitatis moldaviae*, 2016, nr. 9 (99), pp.93-102.
8. Raport privind activitatea Procuraturii pe anul 2018 din RM <http://www.procuratura.md/file/2019-03-05>

INFLUENȚA STILURILOR PARENTALE ASUPRA DEZVOLTĂRII PERSONALITĂȚII COPILULUI

Cerneavschi Viorica, dr., lector univ., UPS „Ion Creangă” din Chișinău
Plămădeală Victoria, dr., lector univ., UPS „Ion Creangă” din Chișinău

CZU: 37.018.1

Abstract

This article describes the parental functions that parents perform in the child's education. Therefore it is known that the influences of the family system on the process of child formation are decisive. The specialists in this field specify that the parent-child relationship plays a special role in fixing the behavioral skills, but also in ensuring the normal psychological conditions. Parents must form a relationship with the child, an inseparable unit that shares their roles and tasks.

Key-words: family, education, parents, childrens, educational ability, parental style.

Una din principalele caracteristici ale familiei din toate timpurile a fost și este procesul de educație, care este transmis și preluat în cadrul acestei mici, dar vitale celule a societății.

Actul educativ la nivelul familiei are marea calitate de a izvorî din contextul vieții și a se efectua în acțiunile de viață ale membrilor ei. Educatorul părinte folosește exemplele și modelele pe care i le oferă, în primul rând, ambianța familială și de aceea pedagogia familiei nu poate

prescrie reguli cu valabilitate generală. Aceasta nu înseamnă însă că ea se poate lipsi, mai ales în actuala epocă, de metode științifice, de scopuri precise. Dimpotrivă, în contextul social actual, pentru a putea pregăti copilul cât mai adecvat pentru exigențele vieții, acțiunea educativă la nivelul familiei trebuie să devină, din spontană, conștientă, din întâmplătoare, permanentă, din tradițională, intențională, din intuitivă, științifică. Aceasta se poate realiza numai printr-o pregătire organizată a familiei în vederea îndeplinirii rolului său educativ.

Părinții au obligația de a satisface toate nevoile unui copil, de a învinge obstacolele ce se pun în calea dezvoltării lui, cu scopul de a-l pregăti pentru a face progrese în evoluția lui spre maturizare. Condițiile de viață ale copilului depind de comportările părinților între ei și față de el [15].

Noțiunea de „educație parentală” se referă la calitatea de a „fi părinte” și pare să-și aibă originea, în primul rând, în antropologie (1930), fiind corelat cu Bronislaw Malinowski. Prin crearea termenului parenthood (creșterea copiilor), antropologul, etnologul și sociologul polonez (1884 – 1942), abordează această problematică din perspectiva funcțiilor pe care le dețin părinții în raport cu copiii lor (procreare, hrănire, educație, atribuirea unei identități, acces la statutul de adult etc.). În limba engleză, este definit adesea drept parenthood (statutul de părinte, calitatea de a fi mamă sau tată din punct de vedere psihologic, social și legal) sau parenting (exercitarea rolului de părinte din perspectiva a ceea ce poate percepe și primi copilul – comportamentele parentale, practici parentale, competențe parentale – sau din perspectiva a ceea ce pot experimenta părinții – atitudini parentale, stres parental, cogniție parentală (Lacharité, 2015; Bornstein, 2002) [11].

Competențele parentale reprezintă capacitatea adultului de a se pronunța și a acționa în câmpul educativ al familiei sale, având rolul și de criterii în determinarea eficienței educației în cadrul acesteia. Competențele părinților trebuie să asigure realizarea eficientă a întregului spectru de aspecte ale vieții și activității familiale privind comunicarea, relația cu copiii și educația acestora. Cercetătorii din domeniul științelor educației, Gh. Bunescu, M. Diaconu, L. Cuznețov, consideră că esența competenței parentale trebuie să se axeze pe:

- ✓ protecția copilului și respectarea drepturilor acestuia;
- ✓ satisfacerea trebuințelor elementare ale copilului;
- ✓ asigurarea copilului cu un cadru de dezvoltare coerent și stabil;
- ✓ asigurarea copilului sentimentului de a fi acceptat de ai săi, atât ca membru al familiei, cât și ca ființă umană;
- ✓ identificarea conținuturilor și a valorilor educației în cadrul familiei;
- ✓ stabilirea cu claritate a obiectivelor educative pe care urmează să le realizeze;
- ✓ prezentarea scopurilor și performanțelor care trebuie atinse de către copil;
- ✓ identificarea și conceperea activităților și situațiilor educative relevante pentru context reale de viață, prin valorificarea raporturilor dintre educație și valori;
- ✓ centrarea pe valori – scopuri, valori – mijloace, valori – criterii;
- ✓ selectarea, aplicarea și monitorizarea permanentă a strategiilor educative și a materialelor pe care le utilizează în conformitate cu vârsta copilului, pregătirea lui anterioară, valorile culturale și nevoile individuale;
- ✓ crearea și menținerea unui climat familial favorabil prin promovarea modelelor comportamentale pozitive.

Prin urmare, o parte importantă a vieții fiecărui individ se află sub influența directă a părinților săi și a competenței manifestate de aceștia.

În primii ani de viață ai copilului, pe lângă satisfacerea nevoilor biologice de bază, acesta necesită o introducere în elementele sociale de bază, precum norme și valori, realizate prin intermediul limbajului. Supraviețuirea biologică și spirituală a copilului nu este posibilă la această etapă de viață fără implicarea adulților. Dintre competențele parentale specific acestei etape, prioritate au cele comunicative și afectiv-relaționale [10, pp. 34-35].

Autoarea L. Cuznețov susține că realizarea competențelor și aptitudinilor de comunicare în familie trebuie să se bazeze pe modelul comportamental pozitiv al părinților [4].

Cadrul dezvoltării copilului în familie este conturat de modul în care sunt realizate funcțiile parentale. De gradul și modul în care sunt realizate funcțiile și abilitățile parentale depinde măsura în care familia devine un cadru mai mult sau mai puțin propice dezvoltării copilului. A fi părinte este cea mai dificilă, importantă și exigentă muncă pe care o desfășoară un adult în viața lui. Când viața cotidiană aduce mai mult stres decât satisfacții, este foarte ușor să-ți reverși resentimentele generate de frustrare pe cei mai slabi, pe copii. În relația părinți – copii, fiecare influențează și este influențat în procesul comunicării [7, p. 671].

Pentru realizarea unei comunicări eficiente părinți – copii este necesar să se țină cont de câteva aspecte. Conform clasificării stadiilor psihologice de dezvoltare a personalității, după Erik Erikson, există 8 stadii. Perioada de trecere de la o etapă la alta reprezintă o criză, iar părinții trebuie să știe ce se întâmplă în viața copilului lor în perioadele de criză cu care se confruntă. Și părinții care trec de la o etapă la alta, în viață se confruntă și ei cu anumite crize. Este important ca pentru fiecare stadiu de dezvoltare a personalității, părinții să se comporte și să acționeze potrivit necesităților copilului, pentru a-i putea oferi acestuia mediul pentru o dezvoltare sănătoasă. Se cunoaște că influențele sistemului familial asupra procesului de formare a copilului sunt hotărâtoare. Specialiștii în domeniul acesta precizează că relația părinți – copii deține un rol deosebit în fixarea deprinderilor comportamentale, dar și în asigurarea condițiilor psihologice normale.

Se precizează că relația părinți – copii nu trebuie lăsată la întâmplare. Există anumite norme precise care stau la baza acestor relații. Iată o propunere făcută în această privință, despre relația părinți – copii: nevoia de dragoste care asigură protecție, asigură unele raporturi relaționale, juste și echilibrate, cât și complementaritatea rolurilor parentale. Părinții trebuie să alcătuiască un raport cu copilul, o unitate inseparabilă care își împarte rolurile și sarcinile. Mama și tatăl se vor completa reciproc în comunicarea cu copilul [1, pp. 54-55].

Atmosfera familială va duce la alegerea atitudinii parentale (adesea inconștient) în diferitele momente ale creșterii copilului. Modul în care părinții reacționează la manifestările copilului diferențiază puternic dezvoltarea copilului în familie. În sprijinul acestei afirmații, Kaye (1984) a făcut o serie de recomandări părinților:

- necesitatea satisfacerii încă de la naștere a nevoilor fizice și emoționale a copiilor pentru a-i pregăti pe aceștia pentru comunicarea și relaționarea cu cei din jur;
- asigurarea protecției;
- îndrumarea procesului de achiziționare de noi comportamente;
- întărirea și confirmarea comportamentelor adecvate însușite și manifestate de către copii;
- oferirea de modele de acțiune, relaționare afectivă și comunicare;

- încurajarea copilului în stabilirea relațiilor cu persoane din afara familiei. Aceste recomandări pot fi considerate a fi funcții parentale, în funcție de realizarea lor stabilindu-se natura pozitivă sau negativă a climatului afectiv [14].

În fiecare familie se stabilește un anumit stil de educație, care prezumă în sine diverse activități educaționale realizate de către părinți cu scopul formării anumitor calități și abilități la copii. Totalitatea procedurilor de comunicare cu copilul, metodelor și tehnicilor educaționale, controlul parental strict și prezența sprijinului emoțional determină stilul parental [16, p. 140].

Conceptul de stil parental, amplificat de D. Baumrind, presupune în sine structurarea specifică a anumitor valori, practici și comportamente ce se caracterizează printr-un anumit raport stabilit între controlul și afecțiunea parentală. Autoarea susține că conceptul este menit să surprindă variațiile normale ale așteptărilor parentale în privința controlului și socializării copilului. Din această definiție rezultă că: 1) stilul parental descrie variația normală a practicilor educative parentale, fără a include și practicile deviate întâlnite în familiile puternic disfuncționale, în care abuzurile de tot felul sunt prezente; 2) pattern-urile parentale normale sunt centrate în jurul problemei controlului, din moment ce sarcina principală a părinților este de a influența, învăța, educa și, deci, de a controla activitatea și comportamentul copiilor [2, pp. 210-211].

Îndeplinirea eficientă a meseriei de părinte presupune cunoașterea stilurilor parentale cu toate avantajele și dezavantajele care decurg în urma adoptării acestora [15].

Autoarea I. Druu consideră că stilul parental „se referă la ansamblul comportamentelor și emoțiilor pe care părinții le au față de copiii lor și la modul în care părintele abordează relația cu copilul său. Stilurile parentale sunt definite în funcție de două elemente principale și anume, gradul de căldură emoțională (capacitatea părintelui de a fi apropiat afectiv de copil, de a fi atent la nevoile și emoțiile sale) și gradul de control exercitat asupra copilului (prin stabilirea și respectarea regulilor, setarea limitelor). Aceste două elemente determină cinci stiluri parentale principale: autoritar, permisiv, neimplicat, supraprotectiv și democratic”.

1. *Stilul parental autoritar* – este denumit și „stil educațional traumatic – care corespunde unui stil de educație, în cadrul familiei, extrem de sever, de rigid și de restrictiv, la care se adaugă și pedepsele și recompensele în scopul impunerii cerințelor parentale [ibidem 12].

Părinții autoritari manifestă mai puține relații de afiliere cu copiii lor în comparație cu părinții care au un stil parental democrat. Acest tip de părinți valorizează obediența și restricționează autonomia copilului. Principiul pe baza căruia părintele autoritar își educă copilul presupune respectarea cu strictețe a regulilor impuse de el. Deși părinții cu un stil autoritar pun mare accent pe disciplină, aceștia nu discută regulile cu copiii, iar scorurile privind evaluarea căldurii parentale și a disponibilității de a răspunde nevoilor și comportamentului copiilor lor sunt scăzute. Stilul parental autoritar a fost deseori asociat cu efecte negative asupra copiilor și adolescenților [13].

Copiii crescuți de părinții acestui stil parental rareori prosperă psihologic. Personalitatea lor este sufocată și de aceea, copiii tind să renunțe la nevoile, dorințele sau inițiativele lor sau se revoltă împotriva tiraniei parentale. Revolta apare, de obicei, la vârsta adolescenței, când acesta a dobândit suficientă putere pentru a putea riposta [2, p. 211].

2. *Stilul parental permisiv* – se caracterizează printr-un grad înalt de disponibilitate afectivă și un grad scăzut de control din partea părinților. Copiilor le sunt îndeplinite toate dorințele și nu le sunt interzise comportamentele neadecvate; părinții manifestă căldură și interes față de tot

ceea ce face copilul, se consultă cu acesta când iau o decizie care îl privește; libertatea de expresie se află pe primul plan. Acest stil educațional are anume avantaje ca: permite dezvoltarea unei identități distincte și originale a copilului, a creativității, capacității decizionale și autonomiei etc., dar și dezavantaje ca: copiii crescuți astfel, de multe ori nu se integrează în grupurile de la grădiniță și școală, dezvoltând frică de respingere, invidie, gelozie sau chiar ură [12].

Deoarece nu au fost învățați să coopereze, acești copii devin persoane dificile, cu care este foarte greu să trăiești, iar când lumea externă tinde să le impună careva reguli de conduită, ei se adaptează cu mare dificultate [2, p. 211].

Conform unor studii, acești copii relatează o mai mare frecvență a abuzului de substanțe, mai multe probleme de comportament și aderă mai ușor în grupuri dezirabile social, în comparație cu copii de aceeași vârstă, proveniți din familii autoritare și democratice [13].

3. *Stilul parental neimplicat* este denumit și „dezangajat”: când copilul este lăsat la voia întâmplării, fără ca părintele să se intereseze prea mult de nevoile acestuia. Acest stil prezintă o multitudine de dezavantaje. Copilul va trăi cu un puternic sentiment de abandon, anxietate și confuzie în legătură cu propria identitate, va fi mai rigid, mai insensibil la nevoile și sentimentele celorlalți, dar uneori mai pragmatic, dacă va învăța să se bazeze pe propria experiență de viață, dar neacceptând sfaturi și tratându-i cu suspiciune pe cei care îi oferă afecțiune, considerând iubirea ca pe o slăbiciune.

4. *Stilul parental supraprotectiv*– se caracterizează printr-un grad mult prea înalt de disponibilitate afectivă, care va genera un control exagerat (provenit nu din nevoia de control, ci din îngrijorările și fricile părintelui). Acest stil educațional duce la faptul că copilul poate manifesta stări de anxietate, fobii, tulburări ale regimului alimentar, probleme de somn și manifestări psihosomatice.

5. *Stilul parental democratic*– se caracterizează prin echilibru: disponibilitatea afectivă și controlul se află în armonie. Copilul va avea o viață frumoasă și împlinită, învățând să își exprime punctul de vedere și respectându-l pe al celorlalți; învață să fie independent și să își urmeze propriul drum în viață. Existența pură a acestor stiluri parentale ca și a temperamentelor nu este reală, cu siguranță există implicarea a două sau chiar a mai multor stiluri educaționale în dependență de mai mulți factori: ca relația de cuplu, personalitatea părinților etc. [12].

Astfel, adolescenții și copiii care sunt crescuți de părinți al căror stil de educare este cel democratic devin mult mai responsabili din punct de vedere social, mai independenți și mai competenți în comparație cu alții de aceeași vârstă, dar care sunt tratați în maniere diferite. Copiii părinților democrați sunt mai prietenoși cu alți copii și mai cooperativi cu părinții [13https://www.concursurilecomper.ro/rip/2019/iunie2019/15_Perta.pdf].

De obicei, părinții încurajează cooperarea și stimulează învățarea, astfel încât copiii își asumă tot mai multă responsabilitate. Pe măsură ce copiii cresc, părinții îi eliberează gradual de constrângerile și limitările parentale. Astfel, acești copii au șanse să devină adulți independenți [2, p. 211].

Autoarea L. Cuznețov remarcă faptul că nivelul optim de funcționare a personalității părinților în familie și societate este atins atunci când fiecare persoană deține competențe și deprinderi funcționale necesare rezolvării cu succes a problemelor vieții familiale de orice natură, dar, mai cu seamă, a depășirii dificultăților în educația, comunicarea și relaționarea cu copii lor [3, p.10].

Abilitatea părinților pentru a face față stresului vieții cotidiene, problemelor ce apar în viața de familie în calitate de părinți, precum și fermitatea că realizează o educație eficientă și corectă a copiilor lor sunt indicatorii reali ai unei educații armonioase [9, p.33].

Acțiunea educativă familială este o acțiune orientată spre un anumit scop și urmează obiectivele gândite și proiectate prin valorificarea conținuturilor, valorilor determinate și a normelor prestabilite de părinți. Explorând influențele parentale prin intermediul unor forme, metode, mijloace, în conformitate cu anumite scopuri, principii ale educației, acestea contribuie la cultivarea copilului și sunt considerate drept acțiuni educative familiale [8, p. 122].

Întrucât acțiunile educative familiale pot fi valorificate prin intermediul variatelor strategii, forme, metode și mijloace de educare abordate în familie, părinții trebuie să posede anumite competențe pedagogice. La fel, precizăm că acțiunea educativă este exercitată direct de către membrii familiei în mod intenționat, conform unui scop, prin intermediul unor instrumente speciale adaptate în funcție de situația reală. Acest lucru cere de la adulți nu numai competență, ci și spirit de observație, responsabilitate, coerență și creativitate [9, p. 64].

Prin urmare, familia, ca factor educațional, își lasă amprenta decisivă în fazele de început ale dezvoltării. De modul în care familia influențează dezvoltarea copilului în primii ani de viață depinde comportamentul sociorelațional al viitorului adult. De aici și necesitatea, acut sesizată astăzi în societate, de educație a părinților, eficientizare a relațiilor familiale, valorizare a parteneriatului educativ. Părinții și ceilalți actori care contribuie la educarea copiilor în primii ani de viață trebuie să mediteze asupra responsabilității pe care o au în formarea personalității acestora, familia fiind cea dintâi școală în care copiii învață să se comporte în viață și societate [5, p. 63].

Actul educativ la nivelul familiei are marea calitate de a izvorî din contextul vieții și a se efectua în acțiunile de viață ale membrilor ei. În contextul social actual, pentru a putea pregăti copilul cât mai adecvat pentru exigențele vieții, acțiunea educativă la nivelul familiei trebuie să devină din spontană, conștientă, din întâmplătoare, permanentă, din tradițională, intențională, din intuitive, științifică. Aceasta se poate realiza doar printr-o pregătire organizată a familiei în vederea îndeplinirii rolului său educativ.

Părinții au obligația de a satisface toate nevoile unui copil, de a învinge obstacolele ce se pun în calea dezvoltării lui, cu scopul de a-l pregăti pentru a face progrese în evoluția lui spre maturizare. Condițiile de viață ale copilului depind de comportările părinților între ei și față de el.

Prin urmare, putem menționa că orice familie trebuie să fie un garant de securitate, de protecție fizică, afectivă, mentală, morală și socială pentru toți membrii ei, dar mai ales pentru copii.

BIBLIOGRAFIE

1. BANCIU, D.; RADULESCU, S. M.; VOICU, M. *Adolescenții și familia*. București: Ed. Științifică și Pedagogică, 1987.
2. BULGARU, M. *Asistența socială în contextul transformărilor din Republica Moldova*. Chișinău: „Cu drag”, 2008.
3. CUZNEȚOV, L. *Consilierea parentală. Ghid metodologic*. Chișinău: Primex-com SRL, 2013.
4. CUZNEȚOV, L. *Etica educației familiale*. Chișinău: CEP ASEM, 2013.
5. CUZNEȚOV, L. *Pedagogia familiei. Suport de curs*. Univ. Ped. De Stat „I. Creangă” din Chișinău. Chișinău: Primex-Com S.R.L., 2013.
6. GOLU, M. *Dinamica personalității*. București: Genesis, 1993.

7. NEMȚEANU, C. *Comunicare sau înstrăinare*. București: Gnosis, 1996.
8. RĂILEANU-CIOBANU, O. *Pedagogia competențelor: Suport de curs*. Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”. Tipografia „Primex Com”, Chișinău, 2015.
9. RĂILEANU, O. *Consilierea educațională ca factor de armonizare a relațiilor preadolescenți -părinți*. Teză de doctor în științe pedagogice. Chișinău, 2018.
10. SORICI, O. *Fundamente pedagogice ale formării competențelor parentale în contextul educației axiologice*. Teză de doctor în științe pedagogice. Chișinău, 2013.
11. *Bune practici în educația parentală, instrumente pentru specialist*.
<http://diposit.ub.edu/dspace/bitstream/2445/131058/1/Compendium%20ROU.pdf> (vizitat 07.05.2020).
12. PERJAN, C. *Influența stilurilor parentale asupra dezvoltării sferei emoționale la vârsta preșcolară*.
http://dir.upsc.md:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/1393/Conf_Tendinte_moderne_psihologie_2017_p27-32.pdf?sequence=1&isAllowed=y (vizitat 09.05.2020).
13. PERȚA, S. *Influența stilului parental asupra dezvoltării copilului*.
https://www.concursurilecomper.ro/rip/2019/iunie2019/15_Perta.pdf (vizitat 08.04.2020).
14. ȚÎMPĂU, C. *Specificul și rolul stilului parental în dezvoltarea psihică a preșcolarului*.
https://www.concursurilecomper.ro/rip/2014/iunie2014/02-TimpauCristina-Rolul_stilului_parental.pdf (vizitat 10.05.2020).
15. VIȘAN, N. *Studiu comparativ privind stilurile educative parentale*.
https://concursurilecomper.ro/rip/2014/martie2014/07-VisanNicolinaIonica-Studiu_comparativ.pdf (vizitat 10.05.2020).
16. ФЕДОСЕЕВА, Т.И. *Стили семейного воспитания и их влияние на развитие личности ребенка*. Рязань, 2017. <http://detsad20-rzn.ru/useruploads/files/stili%20vospitania.pdf> (vizitat 08.04.2020).

CONDIȚII PSIHOPEDAGOGICE DE FORMARE A CULTURII MUNCII LA ELEVII CU DIZABILITĂȚI MINTALE

*Stratan Valentina, dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă” din Chișinău
Cerneavski Viorica, dr., lector univ., UPS „Ion Creangă” din Chișinău*

CZU: 376.4:37.035.3

Abstract

Technology Education hours offer to the mentally disabled pupils the opportunity to acquire a system of knowledge, capabilities and attitudes that streamline future integration into social and professional life. Having and using the approaches of the learning activity at the pupils with mental disabilities, and also the notions of "working culture" and "psycho-pedagogical conditions", we have identified the argument that would justify the didactics of Technology Education in the auxiliary school, centered on the formation of the practical skills at the pupils in primary school, useful for both personal and socio-professional development, based on a variety of psycho-pedagogical conditions reflecting the efficiency of the working culture. Formation of the working culture at the pupils with mental disabilities can be efficiently achieved if certain psycho-pedagogical conditions are respected. These, applied in the teaching-learning process of the Technology Education, facilitate the obtaining of the goals and of the final results determined by the component of the learning – working culture.

Key-words: psychopedagogical conditions, work culture, psychopedagogical intervention conditions, assisted learning, guided learning, attitudinal learning.

Una din tendințele procesului educațional în școlile auxiliare constă în realizarea instruirii, adaptabilă la necesitățile educabililor și la diversele niveluri ale acestora, începând de la cel preșcolar, școlar mic etc. Se creează astfel premisele ca, pe parcursul Educației tehnologice din clasele primare, elevii cu dizabilități mintale să dobândească un sistem de cunoștințe, capacități și atitudini care să le faciliteze viitoarea integrare în viața socială și profesională. Formarea culturii muncii la elevii cu dizabilități mintale poate fi eficient realizată, dacă vor fi respectate